

Eindhoven Museum, prehistorisch dorp
T.a.v. Ward Rennen
Boutenslaan 161 B
5644 TV Eindhoven

Datum: 22 mei 2018
Behandeld door: Stef Houben
Ons kenmerk: P2018/39
Uw kenmerk:

Quickscan beschermde flora en fauna prehistorisch dorp Eindhoven

Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming

Deze notitie heeft betrekking op de uitgevoerde quickscan naar beschermde flora en fauna in en rond het prehistorisch dorp te Eindhoven. Aanleiding van dit onderzoek is de geplande toevoeging van twee terreinen aan het prehistorisch dorp. De quickscan is uitgevoerd in opdracht van Eindhoven Museum en heeft als doel de effecten op (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna te toetsen alvorens de werkzaamheden gestart kunnen worden. Om te onderzoeken of de voorgenomen ontwikkelingen negatieve effecten hebben op beschermde soorten, is een veldbezoek uitgevoerd. Daarbij is beoordeeld of er mogelijk beschermde soorten in de invloedsfeer van het plangebied voorkomen en of de voorgenomen ontwikkelingen mogelijk in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Daarnaast is beoordeeld of er nader onderzoek nodig is om de aan- of afwezigheid van beschermde soorten uit te sluiten en of er een ontheffing nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden. Mogelijke effecten op het NatuurNetwerk Brabant (NNB) zijn ook onderzocht.

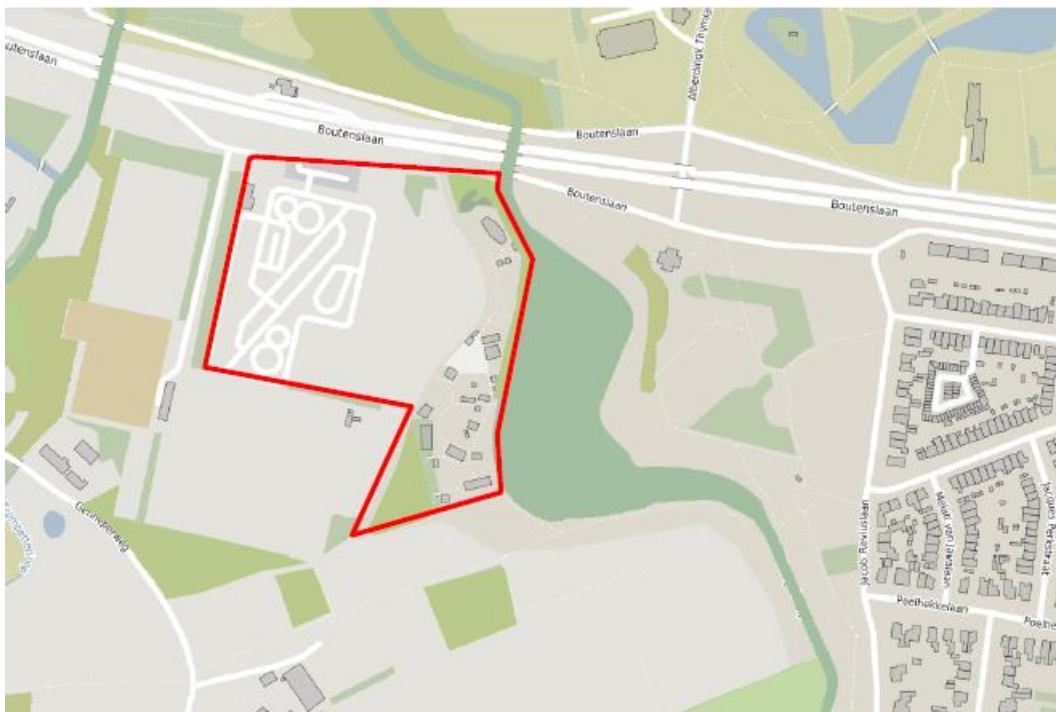
Beschrijving plangebied en maatregelen

Het plangebied betreft het huidige terrein van het prehistorisch dorp, een voormalig depot (momenteel schapenweide) en een verkeersschool (zie Figuur 1). Het prehistorisch dorp grenst in het zuiden en het oosten aan het NNB (zie Figuur 2). De schapenweide is omrasterd en grenst aan een braamstruweel en een bomenrij. Achter de schapenweide en het braamstruweel ligt een grasland met een natte laagte met pitrus. Het groene stuk achter de 'PD-werf' (zie Figuur 1) bestaat uit bos met berk en zwarte els en heeft een ruige ondergroei. Langs de rand van dit bos en de bomenrij aan de schapenweide is een sloot aanwezig. De verkeersschool is nagenoeg volledig geasfalteerd. Tussen de rijbanen zijn stukken gras aanwezig. Sommige daarvan zijn vrij nat en begroeid met pitrus en pinksterbloem. Het terrein is omgeven door een houtwal met een sloot en verder staat er een gebouw en een houten hutje. Op de grens van het stuk bos achter de 'PD-werf' en het terrein van de verkeersschool is een vossenburcht aanwezig.

De exacte werkzaamheden zijn nog niet in detail bekend. De planning is om een kasteeltje te bouwen in de voormalige schapenweide. Ook het huidige wandelpad wordt verlegd, maar de nieuwe locatie is nog onzeker. In een later stadium is het de wens om de verkeersschool bij het prehistorisch dorp te betrekken. Omdat de exacte werkzaamheden niet bekend zijn, wordt uitgegaan van een worstcase-scenario.

Figuur 1: Globale situering van het plangebied (bron: Eindhoven Museum). De kaart is gericht op het zuiden

Figuur 2: Ligging van het plangebied ten opzichte van het NNB (groene en zeegroene vlakken, bron: kaart-bank.brabant.nl)

Hierna wordt met foto's een beeld van de huidige situatie van het plangebied weergegeven.

Foto 1: Schapenweide grenzend aan braamstruweel en bomenrij

Foto 2: Grasland achter schapenweide met natte laagte

Foto 3: Bos met ruige ondergroei

Foto 4: Sloop in het bos

Foto 5: Geasfalteerd terrein met stukken gras en houten hutje op de achtergrond

Foto 6: Nat stuk met pitrus en pinksterbloem

Foto 7: Sloot en houtwal rondom de verkeersschool

Foto 8: Gebouw verkeersschool

Foto 9: Gebouw verkeersschool

Foto 10: Eén van de vossenpijpen van de burcht

Aanpak

Op 17 april 2018 is een eenmalig veldbezoek uitgevoerd, waarbij het gebied is bekeken op de aanwezigheid van geschikte habitats van beschermde soorten. In aanvulling op het gebiedsbezoek is de NDFF (Nationale Databank Flora & Fauna) geraadpleegd. Vervolgens is aan de hand van alle bevindingen en gegevens een inschatting gemaakt van de effecten die de ingrepen hebben of kunnen hebben op de (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna. De resultaten van het veldbezoek, het bronnenonderzoek en de inschatting van de effecten zijn in onderstaande alinea's beknopt beschreven.

Resultaten

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende wissels aangetroffen op het terrein van de verkeersschool. Ook is er een vossenburcht aanwezig op de grens van de verkeersschool met het bos achter de 'PD-werf'. Vos is vrijgesteld voor ontheffingsplicht volgens de provinciale verordening. Verder blijkt uit gegevens van de NDFF dat in de laatste 10 jaar ook de soorten bever, bunzing, eekhoorn en wezel zijn aangetroffen in het plangebied en de omgeving (NDFF, 24 april 2018). Deze soorten zijn in de provincie Noord-Brabant streng beschermd onder de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat indien overtre-

ding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming wordt verwacht, er alleen een vrijstelling geldt als kan worden gewerkt conform een van toepassing zijnde goedgekeurde gedragscode. In alle andere gevallen moet een ontheffing worden aangevraagd. Andere streng beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht.

De waarnemingen van bever situeren zich buiten het plangebied langs de Dommel. Er wordt niet verwacht dat de bever de sloten in het plangebied gebruikt. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen sporen van bever aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen eekhoornnesten aangetroffen, maar het plangebied is wel geschikt voor eekhoorns. De houtwallen rondom de verkeersschool, alsook het bos achter de 'PD-werf' en de bomenrij langs de schapenweide zijn geschikt habitat voor eekhoorn.

De aanwezigheid van bunzing en wezel kan niet worden uitgesloten. Het bos, de ruigtes en het braamstruweel geven voldoende dekking voor deze soorten.

Aangezien de exacte werkzaamheden niet bekend zijn, wordt er uitgegaan van het worstcase-scenario. Als het bos, de bomenrij, de houtwal en het braamstruweel aangetast worden of verdwijnen, dan zijn negatieve effecten op eekhoorn, bunzing en wezel niet uit te sluiten en is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Het onderzoek naar bunzing en wezel dient dan plaats te vinden conform de handreiking kleine marterachtigen van de provincie Noord-Brabant.

Vleermuizen

Gegevens van de NDFF tonen aan dat de soorten gewone dwergvleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis in het plangebied en de omgeving voorkomen (NDFF, 24 april 2018). Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in het plangebied zijn niet te verwachten. Het gebouw en houten hutje op de verkeersschool bevatten geen openingen die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Foerageergebieden, vliegroutes en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn niet uit te sluiten. In de populieren zijn mogelijk holtes en spleten aanwezig die als verblijfplaats kunnen dienen voor boombewonende vleermuizen. Als er bomen gekapt worden kunnen mogelijke vliegroutes en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen verdwijnen. Aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen en vliegroutes is dan noodzakelijk, conform het Vleermuisprotocol 2017¹. Dit protocol vereist onderzoek in de periode mei-juli en augustus-oktober.

Vogels

In het plangebied kunnen vogelsoorten, waarvan het nest niet jaarrond beschermd is, broeden in het bos, het braamstruweel en de ruigtes op de terreinen. Het zodanig verstoren van broedende vogels dat deze het nest verlaten, is verboden volgens de Wet natuurbescherming. Wanneer eventueel begroeiing verwijderd moet worden, is het aan te bevelen dit te doen buiten het broedseizoen (in het algemeen betreft het broedseizoen de periode van maart tot en met juli). Hierbij kan de gedragscode Bosbeheer worden toegepast.

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Wel zijn verschillende broedende zwarte kraaien en eksters waargenomen. Deze nesten kunnen dienen als nestplaats voor boomvalk of ransuil, van welke de nesten wél jaarrond zijn beschermd. Verder blijkt uit gegevens van de NDFF van de laatste 10 jaar dat de soorten buizerd, gierzwaluw, huismus, roek, slechtvalk en sperwer voorkomen in het plangebied en de omgeving (NDFF, 24 april 2018). Er worden sowieso geen negatieve effecten op huismus en gierzwaluw verwacht, aangezien geschikte nestplaatsen ontbreken. Van de overige soorten zijn tijdens het veldbezoek geen nesten vastgesteld. Buizerd, roek,

¹ <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

sperwer en slechtvalk zijn momenteel niet broedend aanwezig. Van boomvalk en ransuil konden nesten niet uitgesloten worden. Wanneer bomen gekapt worden is er aanvullend onderzoek naar jaarrond beschermde nesten nodig. Het aanvullend onderzoek gebeurt in het vroege voorjaar en de zomer, waarbij in het voorjaar potentiële nesten in kaart worden gebracht en deze in de zomer worden gecontroleerd op actueel gebruik.

Amfibieën

Gegevens van de NDFF tonen aan dat alpenwatersalamander voorkomt in het plangebied en de omgeving (NDFF, 24 april 2018). Verder kunnen enkele algemene, vrijgestelde beschermde soorten worden verwacht als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Alpenwatersalamander is beschermd onder de Wet natuurbescherming en komt in Eindhoven algemeen voor. De sloot in het plangebied alsook de poel aan de ingang van het prehistorisch dorp kunnen dienst doen als voortplantingshabitat voor deze soort. Het bos kan mogelijk functioneren als overwinteringshabitat. Indien gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode (bijv. gedragscode Bosbeheer of gedragscode van de Unie van Waterschappen) is er sprake van een vrijstelling van ontheffingsplicht. Een ontheffing voor amfibieën is dan niet nodig. Aanvullend onderzoek is in principe niet zinvol, aangezien de maatregelen uit een gedragscode reeds zullen vragen om het vooraf wegvangen en elders uitzetten van exemplaren. Bovendien biedt de ruime omgeving van het plangebied voldoende alternatief leefgebied voor de soort. Derhalve kan beter worden geïnvesteerd in een wegvangactie, voor zover voortplantingswateren of landhabitat moet worden verwijderd voor de realisatie van het project.

Reptielen, vissen en ongewervelden

Het plangebied is ongeschikt voor beschermde reptielen, vissen en ongewervelden. Beschermde soorten van deze soortgroepen zijn binnen het plangebied niet te verwachten, aangezien het plangebied niet voldoet aan de eisen die deze soorten stellen aan hun leefomgeving. Aanvullend onderzoek of een ontheffingsaanvraag is voor deze soortgroepen niet nodig.

Planten

Er zijn geen beschermde planten aangetroffen in het plangebied en deze worden ook niet verwacht. Het plangebied biedt geen geschikte standplaatsen voor beschermde plantensoorten. Aanvullend onderzoek of een ontheffingsaanvraag is voor deze soortgroep niet nodig.

NNB-toetsing

Werkzaamheden grenzend aan en binnen het NNB moeten getoetst worden aan de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNB. De wezenlijke waarden en kenmerken zijn de aanwezige natuurwaarden en, voor gebieden met een bestemming natuur, tevens potentiële natuurwaarden en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities, voor zover deze natuurwaarden en condities in het licht van de internationale biodiversiteitsdoelstellingen relevant zijn (Barro, art. 2.10.1, lid 1). Het betreft in feite de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de vastgestelde natuurbeheertypen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde. Een bestemmingsplan gelegen in het Natuur Netwerk Brabant moet volgens de Verordening Ruimte zorgen voor het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden. Tevens dienen regels te worden gesteld ter bescherming van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en daarbij rekening gehouden te worden met de overige aanwezige waarden en kenmerken, waaronder de cultuurhistorische waarden en kenmerken. Als er sprake is van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, moeten deze fysiek of financieel

worden gecompenseerd. Bij (fysieke) compensatie gelden de regels van de Verordening Ruimte (art. 5.6 en 5.7):

Fysieke compensatie vindt plaats in de niet gerealiseerde delen van het Natuur Netwerk Brabant; of de niet gerealiseerde ecologische verbindingzones en dient binnen 3 jaar na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan te zijn afgerond. Fysieke compensatie kan ook plaatsvinden in, aansluitend op of nabij het aangetaste gebied indien een wijziging van de begrenzing plaatsvindt met toepassing van de saldobenadering als bedoeld in artikel 5.4. Het bestemmingsplan dient wel de uitvoering van de compensatie te borgen, door de opname van een toelichting met daarin de omvang van het netto verlies aan ecologische waarden en kenmerken en op welke locatie dat optreedt; de locatie waar en de wijze waarop het netto verlies, genoemd onder a, wordt gecompenseerd; de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie; de termijn van uitvoering; de inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen; het reguliere- en ontwikkelingsbeheer.

De omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het vernietigde of verstoorde areaal en de ontwikkeltijd van de aangetaste natuur, conform de volgende indeling:

- a) natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;
- b) tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak;
- c) tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak;
- d) bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer is maatwerk;
- e) bij verstoring van natuur: maatwerk.

Toekomstige inrichting van het prehistorisch dorp en ligging ten opzichte van het NNB

Legenda

 NNB

0 25 50 75 100 m

Figuur 3: Toekomstige inrichting van het prehistorisch dorp (bron: Eindhoven Museum).

In het plangebied zijn de types N16.03 Droog bos met productie, N10.02 Vochtig hooiland en L01.01 Poel en kleine historische wateren aanwezig (zie figuur 2). Aangrenzend aan het plangebied komt het type N03.01 Beek en Bron voor. Wanneer de geplande ingrepen gaan plaatsvinden zoals weergegeven in Figuur 3, moet er rekening gehouden worden met de aanwezigheid van het NNB in het zuiden (zie Figuur 3, rode omlijning). De ingetekende waterpartij overlapt gedeeltelijk met het aanwezige NNB met type droog bos met productie. Indien er bij aanleg van de waterpartij wordt voorkomen dat bomen gekapt worden, worden geen oppervlakteverlies en geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB verwacht waardoor compensatie niet nodig is.

Conclusie en aanbevelingen

In het plangebied en de directe omgeving komen verschillende beschermde soorten voor of deze worden verwacht. Dit heeft de volgende consequenties:

- Bij verwachte aantasting van bomenrijen, houtwallen, bos of braamstruweel: aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen conform de handreiking kleine marterachtigen van de provincie Noord-Brabant.
- Indien bomen worden verwijderd: aanvullend onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen, vliegroutes en foerageergebieden conform het Vleermuisprotocol 2017.
- Indien bomen worden verwijderd: Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van jaarrond beschermde nesten en eekhoornnesten.
- Voorgaande aanvullende onderzoeken resulteren mogelijk in een ontheffingsplicht en/of verplichting tot werken conform een goedgekeurde gedragscode.
- Indien verwijdering van begroeiing nodig is, dient dit buiten het broedseizoen te gebeuren.
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden dient gewerkt te worden conform de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege. Indien het achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevraagd, worden maatregelen getroffen om de gevolgen te voorkomen, of zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt. De zorgplicht geldt dus ook voor soorten zonder specifieke beschermingsstatus onder de Wet natuurbescherming.
- Voor alpenwatersalamander geldt dat gewerkt dient te worden conform een goedgekeurde gedragscode zoals de gedragscode Bosbeheer of gedragscode van de Unie van Waterschappen. Belangrijkste consequenties zijn het wegvangen van dieren op locaties waar maatregelen worden uitgevoerd en restricties ten aanzien van het moment van uitvoering (minst kwetsbare periode).
- Bij de aanleg van een waterpartij in het zuiden van het prehistorisch dorp: rekening houden met het NNB. Er mogen zonder compensatie geen bomen gekapt worden, aangezien dit leidt tot oppervlakteverlies van het NNB danwel de aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Stef Houben